

فهرست

بخش اول: قانون ثبت اختراعات، طرح‌های صنعتی و علائم تجاری مصوب ۱۳۸۶/۰۸/۰۷	۱۹
فصل اول - اختراعات	۱۹
ماده ۱- تعریف قانونی «اختراع»	۱۹
ماده ۲- اختراع قابل ثبت	۲۱
ماده ۳- تعریف قانونی «گواهینامه اختراع»	۲۲
ماده ۴- موارد استثناء شده از حیطه حمایت از اختراع	۲۲
ماده ۵- کیفیت ذکر نام مخترع در گواهینامه اختراع و نحوه تعلق حق اختراع ثبت شده	۲۳
ماده ۶- الزامات اظهارنامه ثبت اختراع	۲۴
ماده ۷- حق استرداد اظهارنامه	۲۴
ماده ۸- محدودیت موضوع اظهارنامه	۲۴
ماده ۹- درخواست حق تقدم	۲۵
ماده ۱۰- ارائه شماره و تاریخ اظهارنامه اختراعی تسلیمی در خارج	۲۷
ماده ۱۱- تاریخ تقاضا	۲۷
ماده ۱۲- ارائه نقشه	۲۸
ماده ۱۳- تطبیق و بررسی	۲۸
ماده ۱۴- وظایف اداره مالکیت صنعتی	۲۹
ماده ۱۵- حقوق ناشی از گواهینامه اختراع	۲۹
ماده ۱۶- تاریخ انقضای اعتبار گواهینامه اختراع	۳۰
ماده ۱۷- کیفیت بهره‌برداری دولت یا شخص مجاز از طرف آن از اختراع	۳۱
ماده ۱۸- ابطال گواهینامه اختراع	۳۷
ماده ۱۹- وظایف سازمان در رابطه با استفاده مالک اختراع از اختراع ثبت شده	۳۸
ماده ۲۰- تعریف قانونی «طرح صنعتی»	۳۸

- فصل دوم- طرح‌های صنعتی..... ۳۸
- ماده ۲۱- شرط ثبت طرح صنعتی..... ۳۸
- ماده ۲۳- قابلیت اعمال..... ۴۰
- ماده ۲۴- امکان قید دو یا چند طرح صنعتی در یک اظهارنامه..... ۴۰
- ماده ۲۵- حق درخواست تأخیر افتادن انتشار آگهی ثبت طرح صنعتی..... ۴۰
- ماده ۲۶- حق استرداد اظهارنامه در جریان بررسی..... ۴۱
- ماده ۲۷- ترتیب بررسی، ثبت و انتشار آگهی طرح صنعتی..... ۴۱
- ماده ۲۸- حقوق ناشی از ثبت طرح صنعتی، مدت اعتبار و تمدید آن..... ۴۲
- ماده ۲۹- ابطال ثبت طرح صنعتی..... ۴۳
- فصل سوم- علائم، علائم جمعی و نام‌های تجاری..... ۴۳
- ماده ۳۰- علامت، علامت جمعی و نام تجاری..... ۴۳
- ماده ۳۱- حق اختصاصی استفاده انحصاری از یک علامت..... ۴۳
- ماده ۳۲- علائم غیر قابل ثبت..... ۴۴
- ماده ۳۳- تسلیم اظهارنامه ثبت علامت و ضامن به اداره مالکیت صنعتی..... ۴۸
- ماده ۲۴- رفتار بر اساس ماده ۹..... ۴۸
- ماده ۲۵- حق استرداد اظهارنامه ثبت نشده..... ۴۸
- ماده ۳۶- صدور مجوز انتشار آگهی..... ۴۸
- ماده ۳۷- موعد اعتراض..... ۴۸
- ماده ۳۸- حقوق ناشیه از انتشار آگهی اظهارنامه..... ۴۹
- ماده ۲۹- اثر تشخیص رعایت شرایط..... ۴۹
- ماده ۴۰- حقوق ناشی از ثبت علامت، مدت اعتبار و تمدید آن..... ۴۹
- ماده ۴۱- ابطال ثبت علامت..... ۵۱
- ماده ۴۲- قابلیت اعمال مواد ۴۱-۳۱ در مورد علائم جمعی..... ۵۱
- ماده ۴۳- موارد ابطال علامت جمعی..... ۵۲
- ماده ۴۴- کنترل اجازه‌دهنده بر کیفیت و مرغوبیت کالا و ارائه خدمات توسط استفاده‌کننده..... ۵۲
- ماده ۴۵- موارد نفی امکان قرار گرفتن موضوع قرارداد اجازه بهره‌برداری..... ۵۳
- ماده ۴۶- اسم یا عنوان دارای ماهیت یا طریقه استفاده نادرست..... ۵۳
- ماده ۴۷- حمایت قانونی نام تجاری در برابر ثالث..... ۵۳
- فصل چهارم- مقررات عمومی..... ۵۳

ماده ۴۸- تغییر در مالکیت اختراع، ثبت طرح صنعتی یا غیره.....	۵۳
ماده ۴۹- شرط تغییر در مالکیت نام تجاری.....	۵۴
ماده ۵۰- ضرورت تسلیم شدن قرارداد به اداره مالکیت صنعتی.....	۵۵
ماده ۵۱- حق داشتن نماینده متقاضی.....	۵۵
ماده ۵۲- تصدی امور مالکیت صنعتی و نمایندگی.....	۵۵
ماده ۵۳- پیش‌بینی دفاتر علی‌حده برای ثبت اختراعات، طرح‌های صنعتی و علائم تجاری.....	۵۶
ماده ۵۴- تضمین حق دسترسی به اطلاعات موجود در دفاتر ثبت.....	۵۶
ماده ۵۵- روزنامه معتبر برای انتشار آگهی‌های موضوع این قانون.....	۵۶
ماده ۵۶- تصحیح اشتباه.....	۵۶
ماده ۵۷- تمدید مهلت انجام.....	۵۶
ماده ۵۹- صلاحیت رسیدگی به به اختلافات ناشی از اجراء این قانون و آیین‌نامه اجرایی آن.....	۵۷
ماده ۵۸- اعطای فرصت کافی.....	۵۷
ماده ۶۰- «نقض حقوق» مندرج در این قانون.....	۶۰
ماده ۶۱- ضمانت اجرای نقض حقوق.....	۶۱
ماده ۶۲- حق تقدّم مقررات مندرج در معاهدات بین‌المللی راجع به مالکیت صنعتی.....	۶۱
ماده ۶۳- تخصیص بودجه برای ارتقاء و تجهیز اداره مالکیت صنعتی و ارتقاء کیفی آن.....	۶۲
ماده ۶۴- تهیه و تصویب آیین‌نامه اجرایی قانون.....	۶۲
ماده ۶۵- اعتبار اختراعات و علائم تجاری دارای سابقه ثبت.....	۶۳
ماده ۶۶- الغای قوانین مغایر.....	۶۳
بخش دوم: قانون حمایت از نشانه‌های جغرافیایی مصوب ۱۳۸۳/۱۱/۰۷.....	۶۴
فصل اول- تعاریف.....	۶۴
ماده ۱- تعاریف قانونی.....	۶۴
فصل دوم- حمایت از نشانه‌های جغرافیایی.....	۶۴
ماده ۲- حمایت قانونی.....	۶۴
ماده ۳- حمایت از نشانه جغرافیایی.....	۶۵
ماده ۴- حمایت برابر نشانه‌های جغرافیایی هم‌نام.....	۶۵
ماده ۵- نشانه‌های جغرافیایی فاقد حمایت.....	۶۵
ماده ۶ (اصلاحی ۱۳۹۹/۱۱/۰۸ هیأت وزیران)- ضمانت اجرای ماده ۲.....	۶۶

- فصل سوم- ثبت نشانه‌های جغرافیایی..... ۶۷
- ماده ۷- تسلیم اظهارنامه ثبت نشانه جغرافیایی..... ۶۷
- ماده ۸- مندرجات الزامی اظهارنامه..... ۶۸
- ماده ۹- نحوه و مراحل ثبت اظهارنامه..... ۶۸
- ماده ۱۰- شرایط مجاز بودن استفاده از نشانه‌های جغرافیایی..... ۶۹
- ماده ۱۱- حقوق ذی‌نفع و مقام صلاحیتدار..... ۶۹
- ماده ۱۲- تصحیح اشتباهات شکلی..... ۶۹
- ماده ۱۳- دادگاه صالحه..... ۷۰
- ماده ۱۴- خودداری از ثبت..... ۷۰
- ماده ۱۵- استثنائات استفاده‌کننده قبلی..... ۷۰
- ماده ۱۶- آیین‌نامه اجرایی قانون..... ۷۱
- بخش سوم: قانون حمایت حقوق مؤلفان و مصنفان و هنرمندان مصوّب ۱۳۴۸/۱۰/۱۱
- ۸۰
- ماده ۱- تعاریف قانونی..... ۸۰
- فصل یکم- تعاریف..... ۸۰
- ماده ۲- آثار مورد حمایت قانون..... ۸۱
- ماده ۳- قلمروی حقوق پدیدآورنده..... ۸۳
- فصل دوم- حقوق پدیدآورنده..... ۸۳
- ماده ۴- عدم تحدید حقوق معنوی پدیدآورنده به زمان و مکان..... ۸۹
- ماده ۵- واگذاری حق استفاده از حقوق مادی خود به غیر..... ۹۰
- ماده ۶- تعریف قانونی «اثر مشترک»..... ۹۱
- ماده ۷- نقل..... ۹۱
- ماده ۸- عکسبرداری و نسخه‌برداری از آثار مورد حمایت این قانون... ۹۲
- ماده ۹- استفاده وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی از آثار..... ۹۲
- ماده ۱۰- استفاده وزارت آموزش و پرورش از آثار..... ۹۳
- ماده ۱۱- جواز نسخه‌برداری از اثرهای مورد حمایت این قانون..... ۹۳
- ماده ۱۲ (اصلاحی ۱۳۸۹/۰۵/۳۱)- مدت استفاده از حقوق مادی پدیدآورنده..... ۹۳
- فصل سوم- مدت حمایت از حق پدیدآورنده و حمایت‌های قانونی دیگر..... ۹۳
- ماده ۱۳- آثار پدیدآمده در نتیجه سفارش..... ۹۷
- ماده ۱۴- مدت زمان حق انتقال‌گیرنده حق پدیدآورنده..... ۹۷
- ماده ۱۶- حمایت از حقوق مادی پدیدآورنده از تاریخ نشر یا عرضه... ۹۸
- ماده ۱۵- استفاده از حق..... ۹۸

ماده ۱۷- حمایت قانونی از نام و عنوان و نشانه ویژه معرف اثر	۹۸
ماده ۱۸- حق پدیدآورنده بر نام با عنوان و نشانه ویژه معرف اثر	۹۸
ماده ۱۹- منع تغییر یا تحریف در آثار و نشر بی اذن	۹۸
ماده ۲۰- تکلیف به صداقت	۹۹
ماده ۲۱- حق بر ثبت اثر و نام و عنوان و نشانه ویژه اثر	۹۹
ماده ۲۲- شرط برخورداری از حمایت‌های قانونی	۱۰۰
ماده ۲۳- نشر و پخش و عرضه تمام یا قسمتی از اثر دیگری	۱۰۱
فصل چهارم- تخلفات و مجازات‌ها	۱۰۱
ماده ۲۴- چاپ و پخش و نشر بی اخذ اذن ترجمه دیگری به نام خود یا دیگری	۱۰۲
ماده ۲۵- ضمانت اجرای مواد ۱۷، ۱۸، ۱۹، ۲۰	۱۰۴
ماده ۲۶- شاکی خصوصی شدن وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی	۱۰۴
ماده ۲۷- آگهی شدن مفاد حکم روزنامه‌ها به انتخاب و هزینه شاکی خصوصی	۱۰۴
ماده ۲۸- شخص حقوقی	۱۰۴
ماده ۲۹- دستور جلوگیری از نشر و پخش و عرضه آثار مورد شکایت و ضبط آن	۱۰۶
ماده ۳۰- حمایت از آثار پدیدآمده پیش از تصویب این قانون	۱۰۷
ماده ۳۱- شروع و موقوف شدن تعقیب بزه‌های مذکور در این قانون	۱۰۷
ماده ۳۲- مواد ملغی از ق.م.ع	۱۰۷
ماده ۳۳- تهیه و تصویب آیین‌نامه‌های اجرایی قانون	۱۰۸
بخش چهارم: از قانون تجارت الکترونیکی مصوب ۱۳۹۶/۱۰/۲۴	۱۰۹
ماده ۶۲- حق تکثیر، اجراء و توزیع (عرضه و نشر) آثار	۱۰۹
ماده ۶۳- خارج بودن اعمال موقت تکثیر، اجراء و توزیع اثر که جزء لاینفک فراگرد فنی پردازش داده پیام در شبکه‌ها از شمول مقرر فوق	۱۹۲
فصل دوم- حمایت از اسرار تجاری (Trade Secrets)	۱۹۴
ماده ۶۴- تحصیل غیرقانونی اسرار تجاری و اقتصادی و یا افشای آن	۱۹۴
ماده ۶۵- تعریف قانونی «اسرار تجاری الکترونیکی»	۲۰۵
ماده ۶۶- استفاده مشتبه‌آمیز یا توأم با فریب	۲۱۷
بخش پنجم: قانون حفاظت و بهره‌برداری از منابع ژنتیکی کشور مصوب ۱۳۹۶/۱۰/۲۴	۲۴۲

- ماده ۱- تعاریف اصطلاحات قانونی..... ۲۴۲
- ماده ۲- ذخیره ژنتیکی..... ۲۴۳
- ماده ۳- تعریف ساختار..... ۲۴۳
- ماده ۴- تشکیل شورای ملی منابع ژنتیکی کشور..... ۲۴۴
- ماده ۵- محدودیت های قانونی..... ۲۴۵
- ماده ۶- آیین نامه اجرایی..... ۲۴۵
- ماده ۷- شرط ایجاد تعهد..... ۲۵۸
- ماده ۸- جرم انگاری..... ۲۵۸
- ماده ۹- اصلاحات قانونی..... ۲۵۹
- بخش ششم: قانون ثبت ارقام گیاهی و کنترل و گواهی بذر و نهال مصوب
۱۳۸۲/۰۹/۲۴..... ۲۶۰
- ماده ۱- شناسایی و ثبت ارقام جدید گیاهی و کنترل و نظارت بر امور
بذر و نهال کشور..... ۲۶۰
- ماده ۲- تأسیس مؤسسه تحقیقات ثبت و گواهی بذر و نهال..... ۲۶۰
- ماده ۳- ثبت ارقام گیاهی جدید..... ۲۶۱
- ماده ۴- نظارت بر انجام امور..... ۲۶۴
- ماده ۵- آثار قانونی ثبت ارقام اصلاح شده گیاهی..... ۲۶۵
- ماده ۶- تجویز اختیار..... ۲۶۵
- ماده ۷- تخلف انگاری..... ۲۶۶
- ماده ۸- شناسایی و معرفی مناطق مناسب تولید ارقام مختلف بذر و
نهال..... ۲۶۶
- ماده ۹- سرمایه گذاری در زمینه اصلاح، تولید، تکثیر، توزیع و صادرات
بذر و نهال..... ۲۶۷
- ماده ۱۰- شرط صادرات بذر و نهال در مقیاس تجاری..... ۲۶۷
- ماده ۱۱- شرط ورود انواع بذر و نهال در سطح تجاری..... ۲۶۷
- ماده ۱۲- عضویت در برخی از سازمانهای بین المللی..... ۲۶۷
- ماده ۱۳- گزارش عملکرد سالیانه..... ۲۶۸
- ماده ۱۴- تهیه و تصویب آیین نامه های اجرایی قانون..... ۲۶۸

بخش اول:

قانون ثبت اختراعات، طرح‌های صنعتی و علائم تجاری

مصوب ۱۳۸۶/۰۸/۰۷

فصل اول - اختراعات

تعریف
قانونی
«اختراع»

ماده ۱- «اختراع»، نتیجه فکر فرد یا افراد است که برای اولین بار فرآیند یا فرآورده‌ای خاص را ارائه می‌کند و مشکلی را در یک حرفه، فن، فناوری، صنعت و مانند آنها حل می‌نماید.

تحقیقات حقوقی، انتشارات دانشگاه شهید بهشتی، ش ۴۲، ۱۳۸۴، ص ۶۹ به بعد) سازوکار ثبت اختراع که با تسلیم اظهارنامه شروع می‌شود، مخترع را مجبور می‌کند اطلاعات مرتبط با اختراع خود را به‌طور کامل فاش کند. در قبال افشای چنین اطلاعاتی، به مخترع گواهی اختراع داده می‌شود. به‌موجب این گواهی، مخترع در مدتی معین حق انحصاری بهره‌برداری از اختراع را به دست می‌آورد و می‌تواند دیگران را از ساخت، فروش، توزیع، استفاده، واردات و صادرات و به‌طور کلی هر نوع استفاده دیگری منع کند. تلاش‌ها و همکاری‌های به‌عمل آمده در سطح منطقه ای و بین‌المللی موجب شده که علاوه بر بُعد ملی،

۱- «اختراع» به ایده جدیدی گفته می‌شود که در زمینه فناوری، راه‌حلی برای یک مشکل خاص ارائه می‌کند. اختراع ممکن است به شکل محصول، فرایند یا فرایندی که از آن برای رسیدن به یک محصول خاص استفاده می‌شود، باشد. (محمودی، اصغر، ثبت الکترونیکی مالکیت صنعتی، مجله پژوهش‌های حقوق تطبیقی، دوره ۱۵، زمستان ۱۳۹۰، ش ۴، ص ۱۴۶)

۲- اختراعاتی مورد حمایت قرار می‌گیرند که علاوه بر دارا بودن شرایط ماهوی (تازگی، گام ابتکاری و کاربرد صنعتی)، در اداره ثبت اختراعات به ثبت رسیده باشند (جعفرزاده، میرقاسم؛ محمودی، اصغر؛ شرایط ماهوی حمایت از اختراع از نگاه رویه قضایی و اداره ثبت اختراعات، مجله

■ ۴- «حق اختراع» موضوعی جدید نیست و موضوع اصلی «قانون ثبت اختراعات، طرح‌های صنعتی و علائم تجاری» می‌باشد؛ اما در مورد «حق طراحی» جای بحث وجود دارد که مشمول کدام قانون می‌بایست قرار گیرد. با توجه به بندهای ۵ و ۷ و ۹ ماده ۲ ق.ح.ا.ج.م.و.م.و.ه. که به ترتیب «طرح ابتکاری»، «طرح و نقشه ساختمانی» و «نقشه قالی و گلیم» را جزء موارد مورد حمایت قلمداد کرده است، که اولی شامل هر طرح ابتکاری و دو تای بعدی مصادیقی از آن تلقی می‌شوند؛ بنابراین در شرایط حاضر طرح‌های ابتکاری اعم از صنعتی و غیرصنعتی به جز طرح ساخت مدارهای یکپارچه که در همین قانون مشمول قانون ثبت علائم تجاری و اختراعات دانسته شده، مشمول ق.ح.ا.ج.م.و.م.و.ه. قرار دارد. در «قانون ثبت اختراعات، طرح‌های صنعتی و علائم تجاری» کلیه طرح‌های صنعتی از حمایتی مشابه حمایت از اختراعات برخوردار شده‌اند، (مجلس شورای اسلامی، دوره هفتم، ابلاغیه قانون آزمایشی ثبت اختراعات، طرح‌های صنعتی و علائم تجاری) «حق مؤلف» و «حمایت از پایگاه‌های داده» هم که در ادامه عبارت فوق آمده صرفاً در

اختراع در سطح منطقه ای و بین‌المللی نیز قابلیت ثبت داشته باشد. در سطح منطقه ای می‌توان به کنوانسیون اروپایی حمایت از اختراعات و کنوانسیون آفریقایی حمایت از اختراعات اشاره کرد. در سطح بین‌المللی نیز می‌توان به معاهده همکاری در ثبت اختراع اشاره کرد. (محمودی، اصغر، ثبت الکترونیکی مالکیت صنعتی، مجله پژوهش‌های حقوق تطبیقی، دوره ۱۵، زمستان ۱۳۹۰، ش ۴، صص ۱۴۷-۱۴۶)

■ ۳- «اختراع» حقی است که قابل اختصاص یافتن بوده و ارزش اقتصادی دارد و از این رو، «مال» تلقی شده و قابل نقل و انتقال است و گواهینامه ثبت اختراع (گواهینامه اختراع)، سند مالکیت آن تلقی می‌شود. بنا بر قاعده «قابل بازداشت بودن تمام اموال محکوم علیه» چنانچه محکوم علیه «حق اختراع» نداشته باشد، این حق، قابل بازداشت است تفاوتی نمی‌نماید که گواهی اختراع به درخواست او صادر شده (یعنی «اختراع» باشد) و یا از دیگری انتقال گرفته باشد. (شمس، عبدالله، اجرای احکام مدنی، ج ۲، چ ۳، ش ۷۷۰، ص ۳۴۸)

دبیرخانه مزبور موضوع را در کمیته حق اختراع مطرح و در صورت تأیید یا عدم تأیید فنی اختراع، مراتب را به اداره مالکیت صنعتی اعلام تا مرجع مذکور حسب مورد و بر اساس ترتیبات و تشریفات مقرر در قانون ثبت علائم و اختراعات و آیین‌نامه‌های مربوط مبادرت به صدور ورقه اختراع و اعلام نتیجه نماید.

ماده ۲۲- حقوق دارنده ورقه ثبت اختراع نرم‌افزار همان است که در قانون ثبت علائم و اختراعات و اصلاحات بعدی آن مشخص شده است.

تبصره- استفاده از حقوق مندرج در قانون ثبت علائم و اختراعات مانع از برخورداری پدیدآورنده نرم‌افزار از حقوق موضوع قانون و مقررات این آیین‌نامه نخواهد بود.

مقام بیان مصادیق مالکیت فکری ذکر شده و آلتا تکلیف آن در صدر ماده مشخص شده است. (جاویدنیا، جواد، جرائم تجارت الکترونیکی، چ ۳، ص ۲۶۸)

۵- از آیین‌نامه اجرایی مواد ۲ و ۱۷ قانون حمایت از حقوق پدیدآورندگان نرم‌افزارهای رایانه‌ای مصوب ۱۳۸۳/۰۴/۲۴:

ماده ۲۱- در صورتی که متقاضی، مدعی اختراع نرم‌افزار باشد ابتدا با مراجعه به اداره مالکیت صنعتی، اظهارنامه مربوط را اخذ و تکمیل و همراه با مدارک و مستندات به اداره یادشده تسلیم و رسید دریافت می‌نماید.

اداره مالکیت صنعتی موظف است پس از انجام تشریفات قانونی یک نسخه از اظهارنامه به همراه مدارک و مستندات را به دبیرخانه شورای عالی انفورماتیک ارسال نماید.

اختراع قابل ثبت

ماده ۲- اختراعی قابل ثبت است که حاوی ابتکار جدید و دارای کاربرد صنعتی باشد.

«ابتکار جدید» عبارت است از آنچه که در فن یا صنعت قبلی وجود نداشته و برای دارنده مهارت عادی در فن مذکور معلوم و آشکار نباشد و از نظر صنعتی، اختراعی کاربردی محسوب می‌شود که در رشته‌ای از صنعت قابل ساخت یا استفاده باشد.

مراد از «صنعت»، معنای گسترده آن است و شامل مواردی نظیر صنایع دستی، کشاورزی، ماهیگیری و خدمات نیز می‌شود.

تعریف
قانونی
«گواهینامه
اختراع»

ماده ۳- «گواهینامه اختراع» سندی است که اداره مالکیت صنعتی برای حمایت از اختراع صادر می‌کند و دارنده آن می‌تواند از حقوق انحصاری بهره‌مند شود.

موارد
استثناء شده
از حیطه
حمایت از
اختراع

ماده ۴- موارد زیر از حیطه حمایت از اختراع خارج است:
الف- کشفیات، نظریه‌های علمی، روش‌های ریاضی و آثار هنری.
ب- طرح‌ها و قواعد یا روش‌های انجام کار تجاری و سایر فعالیت‌های ذهنی و اجتماعی.
ج- روش‌های تشخیص و معالجه بیماری‌های انسان یا حیوان.
این بند شامل فرآورده‌های منطبق با تعریف اختراع و مورد استفاده در روش‌های مزبور نمی‌شود.
د- منابع ژنتیک و اجزاء ژنتیک تشکیل‌دهنده آنها و همچنین فرآیندهای بیولوژیک تولید آنها.
ه- آنچه قبلاً در فنون و صنایع پیش‌بینی شده باشد.
«فن یا صنعت قبلی» عبارت است از هر چیزی که در نقطه‌ای از جهان از طریق انتشار کتبی یا شفاهی یا از طریق استفاده عملی و یا هر طریق دیگر، قبل از تقاضا و یا در موارد حق تقدم ناشی از اظهارنامه ثبت اختراع، افشاء شده باشد.
در صورتی که افشاء اختراع ظرف مدت ۶ ماه قبل از تاریخ تقاضا یا در موارد مقتضی قبل از تاریخ حق تقدم اختراع صورت گرفته باشد، مانع ثبت نخواهد بود.
و- اختراعاتی که بهره‌برداری از آنها خلاف موازین شرعی یا نظم عمومی و اخلاق حسنه باشد.

۱- افشاء به دلیل یا در نتیجه سوءاستفاده اشخاص ثالث یا ذی‌حق قبلی متقاضی انجام شده باشد؛
برای
۲- افشاء در نتیجه شرکت در یک نمایشگاه رسمی باشد که در این

۶- از آیین‌نامه اجرایی ق.ث.ا.ط مصوب ۱۳۸۷/۱۱/۰۱:
ماده ۲۶- استفاده از مهلت ارفاقی مقرر در بند (ه) ماده ۴ قانون از جمله ناظر بر موارد زیر است:

فرض متقاضی باید گواهی شرکت در این نمایشگاه را که به تأیید مسؤولان ذی‌ربط رسیده همراه با درج این مطلب که اختراع فقط در نمایشگاه مذکور به نمایش گذاشته شده است، ظرف ۳۰ روز از تاریخ تسلیم اظهارنامه به مرجع ثبت تسلیم نماید. تبصره- منظور از «نمایشگاه رسمی» نمایشگاهی است که توسط دولت یا ادارات ذی‌صلاح داخلی تشکیل می‌شود و یا توسط دولت یا اشخاص ذی‌صلاح در یک کشور عضو

کنوناسیون پاریس و در سطح بین‌المللی برگزار می‌گردد. در فرض اخیر گواهی مسؤولان ذی‌ربط نمایشگاه رسمی باید به تأیید نمایندگی‌های جمهوری اسلامی ایران رسیده باشد.

ماده ۷۷- استفاده از مهلت ارفاقی مقرر در بند (ه) ماده ۴ قانونی ثبت طرح صنعتی، با انجام تغییرات لازم، مشمول مقررات ماده ۲۶ این آیین‌نامه خواهد بود.

کیفیت ذکر
نام مخترع
در گواهینامه
اختراع و
نحوه تعلق
حق اختراع
ثبت شده

ماده ۵- چگونگی ذکر نام مخترع در گواهینامه اختراع و نحوه تعلق حق اختراع ثبت شده به شرح زیر است:

الف- حقوق اختراع ثبت شده منحصراً به مخترع تعلق دارد.

ب- اگر افرادی به صورت مشترک اختراعی کرده باشند، حقوق ناشی از اختراع مشترکاً به آنان تعلق می‌گیرد.

ج- هرگاه دو یا چند نفر، مستقل از دیگری اختراع واحدی کرده باشند شخصی که اظهارنامه اختراع خود را زودتر تسلیم کرده و یا در صورت ادعای حق تقدّم هر کدام بتوانند اثبات کنند که در تاریخ مقدم اظهارنامه خود را به صورت معتبر تسلیم کرده‌اند، مشروط بر این‌که اظهارنامه مذکور مسترد یا رد نگردیده یا مسکوت گذاشته نشده باشد، حق ثبت اختراع را خواهند داشت.

د- حقوق ناشی از اختراع ثبت شده قابل انتقال است و در صورت فوت صاحب حق به ورثه او منتقل می‌شود.

ه- در صورتی که اختراع ناشی از استخدام یا قرارداد باشد، حقوق مادی آن متعلق به کارفرما خواهد بود، مگر آن که خلاف آن در قرارداد شرط شده باشد.

و- نام مخترع در گواهینامه اختراع قید می‌شود مگر اینکه کتباً از اداره مالکیت صنعتی درخواست کند که نامش ذکر نشود. هرگونه اظهار یا تعهد مخترع مبنی بر این که نام شخص دیگری به عنوان مخترع قید گردد، فاقد اثر قانونی است.

الزامات
اظهارنامه
ثبت اختراع

ماده ۶- اظهارنامه ثبت اختراع که به اداره مالکیت صنعتی داده می‌شود، باید موضوعی را که حمایت از آن درخواست می‌شود، تعیین کرده و به فارسی تنظیم شود، دارای تاریخ و امضاء بوده و خواسته، توصیف ادعا، خلاصه‌ای از توصیف اختراع و در صورت لزوم نقشه‌های مربوطه را دربر داشته باشد. هزینه‌های ثبت اظهارنامه از درخواست‌کننده ثبت دریافت می‌شود.

در تنظیم و تسلیم اظهارنامه باید موارد زیر رعایت شود:
الف- نام و سایر اطلاعات لازم در خصوص متقاضی، مخترع و نماینده قانونی او، در صورت وجود و عنوان اختراع در اظهارنامه درج شود.
ب- در مواقعی که متقاضی شخص مخترع نیست، مدارک دال بر سمت قانونی وی همراه اظهارنامه تحویل گردد.

ج- ادعای مذکور در اظهارنامه، گویا و مختصر بوده و با توصیف همراه باشد، به نحوی که برای شخص دارای مهارت عادی در فن مربوط واضح و کامل بوده و حداقل یک روش اجرایی برای اختراع ارائه کند. خلاصه توصیف فقط به منظور ارائه اطلاعات فنی است و نمی‌توان برای تفسیر محدوده حمایت به آن استناد کرد.

حق استرداد
اظهارنامه

ماده ۷- متقاضی ثبت اختراع تا زمانی که اظهارنامه او برای ثبت اختراع قبول نشده است، می‌تواند آن را مسترد کند.

محدودیت
موضوع
اظهارنامه

ماده ۸- اظهارنامه باید فقط به یک اختراع یا به دسته‌ای از اختراعات مرتبط که یک اختراع کلی را تشکیل می‌دهند، مربوط باشد.

در اختراع کلی ذکر نکردن ارتباط اجزاء آن موجب بی‌اعتباری گواهینامه اختراع مربوط نمی‌شود. متقاضی می‌تواند تا زمانی که اظهارنامه وی مورد موافقت قرار نگرفته است:

الف- اظهارنامه خود را اصلاح کند، مشروط بر آن که از حدود اظهارنامه نخست تجاوز نکند.

ب- آن را به دو یا چند اظهارنامه تقسیم کند. اظهارنامه تقسیمی باید دارای تاریخ تقاضای اولیه بوده و در صورت اقتضاء، مشمول حق تقدّم اظهارنامه نخستین است.

درخواست
حق تقدّم

ماده ۹- متقاضی می‌تواند همراه با اظهارنامه خود، طی اعلامیه‌ای، حق تقدّم مقرر در کنوانسیون پاریس برای حمایت از مالکیت صنعتی مورخ ۱۲۶۱ هجری شمسی (۲۰ مارس ۱۸۸۳ میلادی) و اصلاحات بعدی آن را درخواست نماید.

حق تقدّم می‌تواند بر اساس یک یا چند اظهارنامه ملی یا منطقه‌ای یا بین‌المللی باشد که در هر کشور یا برای هر کشور عضو کنوانسیون مذکور تسلیم شده است.

در صورت درخواست حق تقدّم:

الف- اداره مالکیت صنعتی از متقاضی می‌خواهد ظرف مدت معین، رونوشت اظهارنامه‌ای را ارائه دهد که توسط مرجع ثبت اظهارنامه‌ای که مبنای حق تقدّم است، گواهی شده باشد.

ب- با پذیرش درخواست حق تقدّم حمایت‌های مذکور در کنوانسیون پاریس شامل آن خواهد بود.

در صورت عدم مراعات شرایط مندرج در این ماده و مقررات مربوط به آن، اعلامیه مذکور کأن لم‌یکن تلقی می‌شود.

اختراع باید درخواست خود را وفق فرم مخصوص و به همراه مدارکی که حاکی از این حق باشد به مرجع ثبت تسلیم نماید. این درخواست باید مشتمل بر نکات زیر باشد:

۷- از آیین‌نامه اجرایی ق.ث.ا.ط مصوّب ۱۳۸۷/۱۱/۰۱:

ماده ۱۸- در صورتی که متقاضی طبق ماده ۹ قانون، درخواست حق تقدّم کرده باشد، هنگام تقاضای ثبت

باشد، به مرجع ثبت تسلیم نماید. این درخواست باید مشتمل بر موارد زیر باشد:

۱- تاریخ و شماره اظهارنامه اصلی؛
 ۲- کشوری که اظهارنامه اصلی در آنجا تسلیم شده و یا در صورت منطقه‌ای یا بین‌المللی بودن اظهارنامه، اداره‌ای که اظهارنامه در آنجا تسلیم شده است؛

تبصره ۱- درخواست حق تقدّم باید همزمان با تاریخ تسلیم اظهارنامه تسلیم شود.

تبصره ۲- هرگاه حق تقدّم دو یا چند اظهارنامه اصلی ادعا شود، می‌توان با رعایت تبصره ۱ فوق، اطلاعات آنها را در یک درخواست قید و تسلیم نمود؛ در این صورت مبنای احتساب حق تقدّم تاریخ تسلیم نخستین اظهارنامه خواهد بود.

بصره ۳- در صورتی که حق تقدّم ادعایی شامل کلیه کالاها و خدمات مندرج در اظهارنامه قبلی نباشد، اشاره به کالاها یا خدماتی که مورد ادعا است، ضروری است.

■ ۸- ر.ک به: ماده ۳۴.

۱- تاریخ و شماره اظهارنامه اصلی؛
 ۲- طبقه‌بندی بین‌المللی مرتبط با اظهارنامه اصلی؛
 ۳- کشور یا کشورهایی که اظهارنامه اصلی در آنجا تسلیم شده است و چنانچه اظهارنامه منطقه‌ای یا بین‌المللی مبنای حق تقدّم باشد، ذکر مأخذ آن.

ماده ۷۴- در صورتی که متقاضی طبق ماده ۹ قانون، درخواست حق تقدّم کرده باشد، هنگام تقاضای ثبت طرح صنعتی باید درخواست خود را که حاکی از این حق باشد، به مرجع ثبت تسلیم نماید. این درخواست باید مشتمل بر نکات زیر باشد:

۱- تاریخ و شماره اظهارنامه اصلی؛
 ۲- طبقه‌بندی بین‌المللی مرتبط با اظهارنامه اصلی؛

۳- کشور یا کشورهایی که اظهارنامه اصلی در آنجا تسلیم شده است و چنانچه اظهارنامه منطقه‌ای یا بین‌المللی مبنای حق تقدّم باشد، ذکر مأخذ آن.

ماده ۱۱۲- در صورتی که متقاضی طبق ماده ۹ قانون درخواست حق تقدّم کرده باشد، هنگام تقاضای ثبت علامت باید درخواست خود را به همراه مدارکی که حاکی از این حق

ارائه شماره و
تاریخ
اظهارنامه
اختراعی
تسلیمی در
خارج

ماده ۱۰- بنا به درخواست اداره مالکیت صنعتی، متقاضی باید شماره و تاریخ اظهارنامه اختراعی را که در خارج تسلیم کرده و عیناً و ماهیتاً مربوط به اختراع مذکور در اظهارنامه تسلیم شده، به اداره مالکیت صنعتی است، ارائه دهد. همچنین با درخواست اداره مالکیت صنعتی متقاضی باید مدارک زیر را به اداره مذکور تسلیم کند:

الف- تصویر هرگونه نامه و اخطاریه‌ای که متقاضی در مورد نتایج بررسی‌های انجام شده در خصوص اظهارنامه‌های خارج دریافت کرده است.

ب- تصویر گواهینامه اختراع که بر اساس اظهارنامه‌های خارجی ثبت شده است.

ج- تصویر هرگونه تصمیم نهایی مبنی بر رد اظهارنامه خارجی یا رد ثبت اختراع ادعا شده در اظهارنامه خارجی.

د- تصویر هر تصمیم نهایی مبنی بر بی‌اعتباری گواهینامه اختراع صادر شده بر اساس اظهارنامه خارجی.

تاریخ تقاضا

ماده ۱۱- اداره مالکیت صنعتی، تاریخ تقاضا را همان تاریخ دریافت اظهارنامه تلقی خواهد کرد مشروط بر این که اظهارنامه در زمان دریافت، حاوی نکات زیر باشد:

الف- ذکر صریح یا ضمنی این نکته که ثبت یک اختراع تقاضا می‌شود.

ب- ذکر نکاتی که شناخت هویت متقاضی را میسر می‌کند.

ج- توصیف اجمالی اختراع.

اگر اداره مالکیت صنعتی تشخیص دهد که اظهارنامه در زمان تقاضا فاقد شرایط فوق بوده است، از متقاضی دعوت خواهد کرد تا از تاریخ ابلاغ ظرف سی روز اصلاحات لازم را انجام دهد و تاریخ تقاضا همان تاریخ دریافت اصلاحات مذکور خواهد بود ولی اگر در مهلت تعیین شده اصلاح صورت نگیرد، اظهارنامه کأن لم یکن تلقی خواهد شد.

تبصره ۱ ماده ۶- چنانچه اظهارنامه در زمان تقاضا فاقد شرایط مقرر در ماده ۱۱ قانون باشد، مرجع ثبت از

۹- از آیین‌نامه اجرایی ق.ث.ا.ط
مصوب ۱۳۸۷/۱۱/۰۱:

است، بعد از امضاء و مهر و قید تاریخ (ساعت، روز، ماه، سال) وصول آن با تمام حروف، به عنوان رسید به متقاضی مسترد خواهد کرد.

تبصره- در خصوص اظهارنامه‌هایی که با پست سفارشی ارسال می‌شوند، در صورت ثبت اظهارنامه‌ها، نسخه دوم آنها همراه با ضامنه توسط و به هزینه مرجع ثبت با پست سفارشی به عنوان رسید به متقاضیان مسترد خواهد شد. در صورت عدم ثبت نیز مراتب به همین ترتیب به اطلاع متقاضیان خواهد رسید. پاسخ اظهارنامه‌های واصله در چهارچوب ماده ۱۶۷ این آیین‌نامه، به صورت الکترونیکی خواهد بود.

متقاضی دعوت خواهد کرد تا از تاریخ ابلاغ ظرف ۳۰ روز اصلاحات لازم را انجام دهد و تاریخ تقاضا همان تاریخ دریافت اصلاحات مذکور خواهد بود.

اگر در مهلت تعیین شده اصلاح صورت نگیرد، اظهارنامه کأن لم یکن تلقی خواهد شد. این مهلت برای اشخاص مقیم خارج از کشور ۶۰ روز می‌باشد.

ماده ۲۷- مرجع ثبت پس از دریافت اظهارنامه و ضامنه مربوط و احراز شرایط مقرر در ماده ۱۱ قانون، آن را در دفتر ثبت وارد و بر روی هر یک از نسخ اظهارنامه، تاریخ دریافت اظهارنامه و شماره آن را قید نموده و نسخه دوم آن را همراه با ضامنه، که دارای همان مشخصات نسخه اصلی

ارائه نقشه

ماده ۱۲- چنانچه در اظهارنامه به نقشه‌هایی اشاره شود که در آن درج یا ضمیمه نشده است، اداره مالکیت صنعتی از متقاضی دعوت می‌کند تا نقشه‌ها را ارائه دهد.

اگر متقاضی دعوت را اجابت کرده و نقشه‌های مورد اشاره را ارائه نماید، اداره مذکور تاریخ دریافت نقشه را تاریخ تقاضا تلقی خواهد نمود؛ در غیر این صورت، تاریخ تقاضا را همان تاریخ دریافت اظهارنامه قید نموده و اشاره به نقشه‌ها را کأن لم یکن تلقی خواهد کرد.

تطبیق و بررسی

ماده ۱۳- پس از قید تاریخ تقاضا، اداره مالکیت صنعتی، اظهارنامه را از نظر انطباق با شرایط مندرج در این قانون و آیین‌نامه آن، بررسی خواهد کرد و در صورت تشخیص انطباق، اقدام لازم را برای ثبت

اختراع انجام می‌دهد؛ در غیر این صورت اظهارنامه را رد و مراتب را به متقاضی ابلاغ می‌کند.

وظایف اداره
مالکیت
صنعتی

ماده ۱۴- اداره مالکیت صنعتی پس از ثبت اختراع باید:
الف- در خصوص ثبت اختراع یک نوبت آگهی منتشر کند.
ب- گواهینامه ثبت اختراع را صادر کند.
ج- رونوشت گواهینامه ثبت اختراع را بایگانی و پس از دریافت هزینه مقرر، اصل آن را به متقاضی تسلیم کند.
د- به درخواست دارنده گواهینامه اختراع، تغییراتی را در مضمون و نقشه‌های اختراع، به‌منظور تعیین حدود حمایت اعطاء شده انجام دهد، مشروط بر این که در نتیجه این تغییرات، اطلاعات مندرج در گواهینامه اختراع از حدود اطلاعات مذکور در اظهارنامه اولیه‌ای که اختراع بر اساس آن ثبت شده است، تجاوز نکند.

حقوق ناشی
از گواهینامه
اختراع

ماده ۱۵- حقوق ناشی از گواهینامه اختراع به ترتیب زیر است:
الف- بهره‌برداری از اختراع ثبت شده در ایران توسط اشخاصی غیر از مالک اختراع، مشروط به موافقت مالک آن است.
بهره‌برداری از اختراع ثبت شده به شرح آتی خواهد بود:
۱- در صورتی که اختراع در خصوص فرآورده باشد:
اول- ساخت، صادرات و واردات، عرضه برای فروش، فروش و استفاده از فرآورده.
دوم- ذخیره به قصد عرضه برای فروش، فروش یا استفاده از فرآورده.
۲- در صورتی که موضوع ثبت اختراع فرآیند باشد:
اول- استفاده از فرآیند.
دوم- انجام هر یک از موارد مندرج در جزء ۱ بند (الف) این ماده در خصوص کالاهایی که مستقیماً از طریق این فرآیند به دست می‌آید.
ب- مالک می‌تواند با رعایت بند (ج) این ماده و ماده ۱۷ علیه هر شخص که بدون اجازه او بهره‌برداریهای مندرج در بند (الف) را انجام دهد و به حق مخترع تعدی کند و یا عملی انجام دهد که ممکن است منجر به تعدی به حق مخترع شود، به دادگاه شکایت کند.

- ج- حقوق ناشی از گواهینامه اختراع شامل موارد زیر نمی‌شود:
- ۱- بهره‌برداری از کالاهایی که توسط مالک اختراع یا با توافق او در بازار ایران عرضه می‌شود.
  - ۲- استفاده از وسایل موضوع اختراع در هواپیماها، وسائط نقلیه زمینی یا کشتی‌های سایر کشورها که به‌طور موقت یا تصادفاً وارد حریم هوایی، مرزهای زمینی یا آبهای کشور می‌شود.
  - ۳- بهره‌برداریهایی که فقط با اهداف آزمایشی درباره اختراع ثبت شده انجام می‌شود.
  - ۴- بهره‌برداری توسط هر شخصی که با حُسن نیت قبل از تقاضای ثبت اختراع یا در مواقعی که حق تقدّم تقاضا شده است، قبل از تاریخ تقاضای حق تقدّم همان اختراع، از اختراع استفاده می‌کرده یا اقدامات جدی و مؤثری جهت آماده شدن برای استفاده از آن در ایران به‌عمل می‌آورده است.
  - د- حقوق استفاده‌کننده قبلی که در جزء ۴ بند (ج) این ماده قید شده است، تنها به همراه شرکت یا کسب‌وکار یا به همراه بخشی که در آن از اختراع استفاده می‌شده یا مقدمات استفاده از آن فراهم گردیده، قابل انتقال یا واگذاری است.

ماده ۱۶- اعتبار گواهینامه اختراع با رعایت این ماده، پس از ۲۰ سال از تاریخ تسلیم اظهارنامه اختراع منقضی می‌شود.

به‌منظور حفظ اعتبار گواهینامه یا اظهارنامه اختراع، پس از گذشت یک سال از تاریخ تسلیم اظهارنامه و قبل از شروع هر سال، مبلغی که به‌موجب آیین‌نامه این قانون تعیین می‌شود، توسط متقاضی به اداره مالکیت صنعتی پرداخت می‌گردد.

تاخیر در پرداخت، حداکثر تا ۶ ماه در صورت پرداخت جریمه مجاز است.

در صورتی که هزینه سالانه پرداخت نشود، اظهارنامه مربوط مسترد شده تلقی و با گواهینامه اختراع، فاقد اعتبار می‌شود.

تاریخ
انقضای
اعتبار
گواهینامه
اختراع